1. EXZERPT AUS DISQUISITIO IN VITAM ET MIRACULA SANCTISSIMI VITALIS
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 1. Streifen.

Leibniz' Handexemplar von *Disquisitio in vitam et miracula sanctissimi Vitalis*, 1663, konnte noch nicht gefunden werden.

[*1. Notiz*]
Anna von Brunsvic Pfalzgrafin bey Rhein herzogin ⟨von⟩ *Bayern und grafin zu Vo*⟨*c*⟩*burg* schreibt an Peter abt zu Salzburg 1448 umb den gurttel Sanct Ruprechts zu ihrer gebuhr zu haben, und das jahr 1449 schreibt sie abermahl darumb[.] Vita S. Vitalis gedruckt zu Salzburg 1663. 4°.

[*2. Notiz*]
O Salernum nobilis civitas quam fundavit Sem. Ita canit Ecclesia Salernitalia, in sequentia Missae in festo SS. Fortunati Caii et Antes. Ant. Massa in Historia Salernitana[.]

2. BÜCHERLISTE MIT BEM.
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
l Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 2–3. 2°. 2 $^1/_2$ S. Von Schreiberhand.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

8–11 *Anna* . . . 4°: vgl. *Disquisitio in vitam et miracula sanctissimi Vitalis*, 1663, S. 88–89.

WORK IN PROGRESS please do not quote

3. EXZERPT AUS FONTANINI, DE ANTIQUITATIBUS HORTAE COLONIAE ETRUSCORUM
[Nicht vor 1708.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 4. Zettel.

Leibniz' Handexemplar von J. Fonanini, *De antiquitatibus hortae Coloniae Etruscorum*, 1708, konnte noch nicht gefunden werden.

Inquirend[a]

Justi Fontanini Forojuliensis de antiquitatibus Hortae Coloniae Hetruscorum libri duo. Accedunt acta vetera. [. . .] *Romae* [. . .] *1708.* pag. 289. visitur Nummus II. Alberici II. Comitis Tusculani[.]

4. PRISCIAN
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 5–15. 2°. 10 S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

5. EP. COLL. SARDI
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 16–17. 22. 2°. 3 1/2 S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

9–11 *Justi* . . . Tusculani: vgl. J. Fonanini, *De antiquitatibus hortae Coloniae Etruscorum*, 1708, S. 288–289.

WORK IN PROGRESS please do not quote

6. ANNOTAZIONI ESTRATTE PER MI GASPARDI SARDI DA RICOBALDO HISTORICO FERRARESE ET TRADOTTE IN LINGUA VOLGARE DES CONTE MATTEO MARIA BOIARDO E INSCRITTO ALLO ILLMO DUCA HERCOLE DI TAL MOME I. E DA MI GASP. SARDI [redacted] – PIATO[redacted] L' ANNO XI 1541

[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 18–21. 2°. 4 S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

7. EX MS. DUCALIS BIBL. MUTINENSIS K. 15. FOL.

[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 23. 4°. 1 S.

Exzerpte aus diesem Exzerpt finden sich hier.

Ex Ms. ducalis Bibl. Mutinensis K. 15. fol.

Chronicha Nova MCCCLXXXXIII.

In nomine p.

Chronica nova illustris et magnifici Dni Dni Nicol. Marchionis Estensis etc. incoepta in prinip⟨a⟩sui felicis domini vid. die penult. Jul. 1393. in p⟨ – ⟩ dict. . . . ⟨iccirso⟩ ut et apud M. et Magnif. Dn. Dn. N. C. March. Est. natum recolendae et ⟨ – ⟩bris memoriae quaedam illustris et Magnifici Dni Alberti olim Marchionis Estenis; post cronicata hactenus in Bibliotheca inclytae domus suae ex more illustrium progenitorum suorum ejusmodi descripto habentur, eorum quae aetatis suae tempore utinam ⟨ – ⟩itque felicis post paternum obitum evenient huic novae Chronicae novisque tractatibus in dei nomine per me Jacobum de Delaito de Rodigio ejusdem inclyti dni mei Cancellarii jussu ipsius opera data est[.]

Chronicum ipsum jam ante incipit ab ann. MCCCLXXXXVIII[.]

Ad 1397.

. . . trascripta sunt Capitula publica inter summum pontificem et R^{mos} I^{mos} Cardinales ⟨ – ⟩ et concorditer ordinat⟨ – ⟩ pro defensione fidei, libertate Ecclesiastica et reformatione Ecclesiae in capite X membris.

WORK IN PROGRESS please do not quote

Pontifex dep⟨ – ⟩ et ⟨ – ⟩ reditibus alum⟨ – ⟩ Tolfae 50000 decatorum ad ⟨lubrenendum fidelibus contra Turcas. Pontifex non transferet Curiam ⟨ – ⟩ in alium locum in Italia sine consensu majoris partis Cardinalium, extra ⟨Carlini⟩ sine consencu duarum tertiarium. Non scribet Cardinalis nisi excedant XXX annos et sint docti in Theologia vel alteratio ja⟨ – ⟩ filios vero aut nepotes ⟨ – ⟩ non nisi competentes sint literaturae consilio duarum partium Cardinalium de parentela. A consanguinitate vero non plures quam non duntaxat promovebit, nec excedet num. 24 Cardinalium[.] Aliter creati erant inhabiles active et passive. Creandos publicabit non tenebit secretos et evocabit omnes Cardinales qui G⟨ – ⟩de possunt in Italia venire a Bononia vel Florentia citra exquisitio duorum Cardinalium sint consistori aliter per ballotas[.]

Non concedet principibus praesentationes ad Ecclesias cathedrales et monasteria ⟨ – ⟩ astringet, ut non nisi eorum beneplacito nominentur Bona Ecclesiae non infeudabit nisi consensus $^2/_3$ Cardinalium. Haec Capitula quovis ⟨trimestri⟩ in summo Consistorio legentur quod contra gestum ⟨ – ⟩ jure nullum in majoribus negotiis ⟨ – ⟩gia Cardinales dabunt per ballotas. Haec comprobabit ⟨ – ⟩ureto pontifex ante publicationem ⟨ – ⟩onis suae[.]

8. EX NICCOLO POLISTORIO LIB. 3. C. 141

[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 24–26. 2°. 4 $^1/_5$ S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

9. EXZERPT AUS ORSATO, HISTORIA DI PADOVA

[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 27. Streifen.

Leibniz’ Handexemplar von S. ORSATO, *Historia di Padova*, 1678, konnte noch nicht gefunden werden; weitere Exzerpte daraus finden sich hier.

Historia di Padua del Caval. Sertorio Ursati. Ibi invenio quaedam notanda circa Estenses. Ait Paduam patriam agnoscere. Re⟨ – ⟩ quae Pigna et alii de temoribus Attilae narrant circa

WORK IN PROGRESS please do not quote

tempus 1040 puto refert cujusdam Toldelli filii Ergolfi sententias duas unam Paduae alteram in Monte Siliceo datam pro Mo⟨ – ⟩chibus S. Zachariae in Venetia, quibus affuerint Azo et ejus filius Ugo marchiones Estenses. Ongarellum referre instrumentum sibi visum. Rursus refert Calaonis dominum Cononem habuisse Bertam uxorem, hanc Pigna facit filiam Obizzonis III March. Estensis, sed Salice della familia dei Conti, potius Bertam filiam Obizzonis fuisse ait et ex Mso Tebaldi Cartolerii vel quisquis sit autor narrat Cononis testamentum erga Estenses et Maltraversos ⟨ – ⟩ primi venirent. Ongarellus vidit et instrumentum Monasterii de Carceribus (credo Paduano) datum ni fallor Rinaldi Estensis circa tempora Henrici IV. idem exhibet Barwerdi Marchionis instrumentum temporibus Henrici IV. sed is non Estensis. Ibidem et quidem Fulco Estensis[.]

10. DELL HISTORIE DEL CANONICO PACE [MS]
[25. Februar 1690.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 28–31. 33–39. 42–44. 2°. 15 S.

Leibniz hat die (nicht gefundene) Vorlage: G. B. Pace, »Cronica universale«, in Venedig am 25. Februar 1690 bereits gesehen (vgl. unsere Ausgabe I,5 S. 537, Z. 16–19 mit Erl.). Sicher erst nach seiner Rückkehr nach Hannover im Juni 1960 hat er vorliegendes Exzerpt wiederum exzerpiert und das neue Exzerpt in Streifen aufgeteilt, die sich hier finden.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

11. EX LIBRO NIGRO CANCELLARIAE DUCALIS CRETAE
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 32. 2°. 2 S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

WORK IN PROGRESS please do not quote

12. PRIVILEGIUM RATAE TECELLANAE
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 40–41. 8°. 4 S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

13. FELICIS OSII IN HISTORIAM RERUM LAUDENSIUM OTTONIS MURENAE ET ACERBAE FILII EMENDATIONES ET NOTAE. PATAV. 1629. 4O.
[1690.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 45–53. 4°. 14 S.

Die Datierung ergibt sich aus dem verwendeten italienischen Papier. Weitere Exzerpte aus einer möglicherweise anderen Ausgabe des exzerpierten Werkes finden sich hier.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

14. EX ANNALIBUS TASSONI MS.
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 54–59. 2°. 7 S.

Leibniz' Vorlage war die Handschrift Tassoni, »Annali ecclesiastici e secolari« (Modena *Biblioteca Estense* Ms it. 146–157-alpha. J. 2.1 –12). Nach seiner Rückkehr nach Hannover im Juni 1690 hat er vorliegendes Exzerpt wiederum exzerpiert und das neue Exzerpt in Streifen zerteilt, die sich hier finden.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

WORK IN PROGRESS please do not quote

15. EXZERPT AUS FALLETTI, ESTENSIUM ANNALIUM LIBRI IV
[.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: HANNOVER *NLB* MS XXIII 181, 2, 7 Bl. 60–63. 2°.

Exzerpt aus: Falletti: Estensium annalium libri IV; Ms; Modena Biblioteca Estense Ms Lat. 393-Alpha. J. 4.1

Ex Faleto lib[ro]. 4 ⟨ – i – atus⟩[1]

Anno 1281 Rudolphus imp[erator] Obicium in fidem suscepit. Instrumentum Noribergae 9 Kal. Sept. scriptum: Nobilem virum Obicium Marchionem Estensem et Anconitam dile⟨c⟩tum fidelem nostrae cum omnibus suis bonis mobilibus et immobilibus sub imperium et protectionem nostram suscipimus concedentes eidem et ejus haeredibus in perpetuum, Ateste, Calaonum, Cerrum, Baonem, Solesinam villam cum ejus ⟨ – nagaliis⟩, Montanianam Urbanam, Mortariam, Villam placentiam, ⟨t⟩oloniam cum ejus praediis villam Saleti, Casalum, Vigisiolum, praeterea Regni liberalitate ei decernimus Comitatum Rodigii Adriam et Adrianum cum iis omnibus quae ad absolutum dominium pertinent veluti jurisdictio animadversio in sceleratos flumina paludes aquaeductus molendina, prata sylvae pascua, venationes, piscationes et id genus alia[.]

Ad finem habet: Atque libro sexto finem hic faciemus, ut haec sit prior Estensis Historiae pars[.] Ait se usum Alberto Muxato in vita Henrici VII et de Patavinorum rebus. Andreae Pannonii . . . Genealogia p[rinci]pum Estensium, Annales Marchionum Estensium Angelus Ravennas, Aicardus Cremonensis, Agnellus Ravennas Bartholomaeus Ghirardus de Attilae rebus, Benedictus A c c o l t u s in bello sacro. Bernardus Monachus, Benedictus Sarmata ordinis minorum. Conradus Vecerius de rebus gestis Henrici Imp. VII. Guglielmus de Monteferrato de successione regum. Joh. Heroldi Genealog[ia] ducum Bavariae Janus Pirrhus Pincius de rebus Tridentinorum[,] ⟨Iunve.⟩ IV. de sent[entia] et re jud. Joh. de Garda de Sabaudiensium p.pum rebus. Janus Pannonibus. Jacobus Plauensis ordinis Minorum Jacobi Zani Italia. L e o C o m i E p i s c o p u s, Livius Laziardus Caelestinus Melchior Horterus de bello Pannoniae Michael Nagonius, M. Gualtius. Nic. Casolius de Attilae regis in Italiam irruptione Nic. Zeng de origine barbarorum Niceta Anconitanus. P. Callimachus de rebus ab Attila gestis. Paulus Maro. Sext. Renatus Sanvallinus qui patriae Historiam scripsit, Volfg. Weissenburgius

[1] *Darüber:* 5 et 6. etsi non suprascriptum ⟨hoc⟩.

WORK IN PROGRESS please do not quote

Commemorat amicos sibi in Historia excellentes qui isti. Venetiis nobiles patritii Jo. Michelius, Nicizenus, Jo. Donatus, Bern. Georg et Dominicus Venerius, praeterea Lud. Dulcius, Hier. Ruscellius, Euchimius Calandra, Jo. Bapt. Rasarius, Raph. Cyllenius. Patavii Car[.] Sigonius, Franc. Robortellus, Bernardus ⟨ – ⟩, Romae P. Manut[ius], ⟨H – – us⟩, ⟨Ferrariae⟩ Joh. B. Pigna, Alex. Sardus, M. Ant. Paganucius, Viennae Wolfg. Lazius, Pragae Ge. Sig. Seldius ViceCanc. Imperii, ⟨Auct.⟩ Delphinus legatus pontificis, Franc. Cramb orator Augusti Saxonum Ducis; et Pet. Andr. Matthiolius. Misniae G. Fabric. Lipsiae ⟨ – – ⟩[.]

|60v|| D. O. M.
Fulco Atio Sibegerti F. domo AEst
P. P. Ex Testamento Anno MIIIV
Vixit Ann. LVII
Hoc Epitaφium vult Pigna Fulco Magdeburgi positum. Quasi tunc ⟨is sytus⟩
Welfo Welfi Filio Char. et Nort. p. o
⟨Inuza⟩ mater pientiss. Cunigunda
soror a mansiss. posuere vix. annis
XXIIII

|61r|| Ex Falleti M[anu]s[cript]o opere Historiae Estensis coeptae.

Ill[ustrissi]mo et Ampl[issi]mo principi Alphonso Estensi Ferrariae Mutinae regiae et Caruntum duci provinciarum Flaminiae Caferonianae, Feroniani, Carporumque principi Estensium Montisque Arguti Marchioni, Cadoni, Bajocanni, Falesiae et Ciariacli domino ac Gisordii Rhodigiique Comitis

In dedicatione Faletus post laudes Alphonsi varias hoc subjicit: Quae cum ⟨ – – ⟩isa per se maxima valde tamen illustrantur egregio illo plane divino quod superioribus mensibus i⟨nii⟩sti comparandae Bibliothecae Consilio, ut omnes omnium disciplinarum libros non modo scriptos sed quoscunque per annos CXIII post inventam Typograφiam editos ubique existimamus im unum qualibet impensa coactos diligenter asservandos curares. ⟨E⟩gregie, nam quae a summis olim ingeniis elaborata sunt, ea nisi tu opem tulisses, ⟨ve⟩tustas et injuria temporis facile consumsisset. Qua quidem laude non video qui conferri ⟨tecum⟩ possit. Nam neque Laurentius ille Mediceus quem parentem artium liberalium multi appellant neque Galliae rex Franciscus Valesius, qui Aloysio XII regi omnium maximo avo tuo materno successit licet ⟨ – ⟩ de literis ⟨ – itus⟩, neque omnino quisquam tam illustri celebratur invento[.]

Atque hoc a Te primo imperii Tui anno et cogitatum simul et magna parte perfectum est[.]

Vetus opinio fuit jam inde ab Heroicis ducta temporibus Euganeos indigenas extitisse. Sempronius et Cato a Tuscis eos et a Dardano Etruscae manasse, atque a Tusc⟨orum⟩

WORK IN PROGRESS
please do not quote

nobilitate Euganeos vocatos. Pulsos a Trojanos et Henetis ad proxima montana migrasse Livius tradit. ⟨ – ⟩ Henetos Trajonosque eas tenuisse terras et in quem primum egressi sunt locum[.] Nam vocatum pagoque inde nomen in dictum gentem universam Venetos appellat⟨um⟩. Quam sententiam Polybius a plerisque praesertim a Sophocle laudatum prodidit ut Catonis Cornelii Nepotis ⟨Troji⟩ autoritatem omittimus. Zenodotus apud Plutarchum et Euripides Henetos primum putant appellatos gentem Cappadocibus finitimam, a Leucosi⟨n⟩is ⟨ – ⟩ longe ab Amastri Paphlagonum urbe nobilissa profertam. Trojanis ⟨ – ⟩xelium tulisse, inde rege Pylomene ad Trojam amisso in Adriae sinu consedisse, quod ipsi Maenudius asseruit. Fuere tamen qui autorem Strabonem secuti Venetos Belgarum gentem fuisse tradunt Oceani incolas[.]

Epitaφium in ripa Benaci ad antiquam ⟨aulam⟩ in campestri loco inventum.

L. AESTUS IOVI – – VRBAN. V.L.S.M

Atestis ossa (si credere fas est) dum cultores terram altius effoderent, inventa fuerunt in area parii saxi durissimi cum hoc non illepido Epigrammate:

Est via quae populum ducit Junonis ad aedem
Fons ubi nativis aera pulsit aquis
Quisquis ad hanc pergis Periandri transige ruinas
A⟨ntra⟩ domos curvis parva theatra locis
Et ripas Athesis Φrygiique palatia Jani
Regia sceptra ⟨lares⟩ atria templa forum
Inde celer subeas magni delubra Tonantis
Qua fert sublimes Martia porta gradus
Hic et Ateste jacet qui post Antenora nomen
Laudibus et titulis tollit in astra suum
Transtulit huc Henetos et pulchram condidit urbem
Cujus et ossa ducis nunc ⟨ – ⟩is area ⟨t⟩egit

Atesti ab uno latere amnis Athesis ab altero propinquat latissimo ⟨ – i nunc⟩ autem Badrilione fluvio qui Athesi successit ortus a propinquis montibus irrigatur

Sextus Atilius inter Vicetinos et Atestinos ⟨vitam⟩ Leonicam quasi dimitem ditiones utrorumque posuit ut ex sequenti constat Epigrammate quod hodie in ipso vico exstat:

SEXTUS ATILIUS M. F
SERAN. PROCOS. INTE. ATES
TINOS ET VEICETINOS
EX ⟨ – ⟩ SENATI. CONS. FINIS
TERMINISQ. STATUIT

Civitas populis Italiae data post bellum sociale. Quo tempore et Venet⟨u⟩s ⟨ – tatem⟩ deceptos ex Strabonis veteris lib. 5. possum⟨us⟩ supplicari. Tribum Atestini populi Romiliam fuisse ex inscript[ionibus] Romae ⟨ – ⟩ Ateste repe⟨rtis⟩ ⟨in – e Acquadae⟩

WORK IN PROGRESS please do not quote

L. CASSIUS L. F. ROM. NIGER.
DOMO ATESTE MIL. COH. I.
PR. MIL. AN. XVII. VIXIT. ANN
XXXVII

ANNEI ARIA. C.IIII
VIR. EX. TESTA.
T. CARANUS. Q. L.
ROM. DECURIO

T. L. MESTRIUS
C. F. ROM.
LEG. IX

C. TULLIUS
ROM.
TESTAMENTO.
FIERI IVSSIT

|61v|| Veronam et ⟨ – geste⟩ in Publiliam, Patavium et Brixiam in Fabiam, Comum et Mediolanum in ⟨Onfeu⟩tinam, B⟨erg⟩omum in Veturiam relatas observavimus

Ateste regebatur ut cae⟨tera⟩ Italiae municipia decuriones habebat habebat quasi senatum suosque duumviros vel quatuorviros

Estenses a Trojanis ⟨ – ⟩ Casolio, Prisciano, Nagonio, describitur et Nauclero. Et Vigilius

Alter Atis genus ⟨ – ⟩de Atii duxere Latini. Parvus Atis parvoque puer dilectus Julio

A⟨t⟩tium nomen interdum gemina T. et ex sequenti Epigrammate patet ⟨in via⟩ Appia effosso.

Qui colitis Cybelen et qui Phryga plangitis Attyn
    Dum vacat et tacita Dindyma nocte silent
Flete meos cineres non est alienus in illis
    Hector et hoc tumulo Mygdonis umbra ⟨tegor⟩
Ille ego qui magni parvus cognominis haeres
    Corpore in exiguo res numerosa fui
Flectere doctus equos nitida certare palaestra
    Ferre jocos astu fallere, nosse fidem
At tibi dent superi quantum Domitilla mereris
    quae facis exigua ne jaceamus humo

WORK IN PROGRESS
please do not quote

Ex Attiis Azzones mutato T in Z.

C. Atius de⟨curio⟩ Atestinus vixit quo tempore Gothi sub Rhadagaiso Romam petebant. Is ⟨magis⟩stratu proeli⟨ – – ⟩ praefectus urbis et regionis electus. Alaricus eum ob magnitudine . . . honore habuit, ratus quod evenit ⟨finitimos⟩ quoque ei impium de Latinos quod factum a Montesilice, Calaone, Mantanuana, Cerro, Vicetia Feltria testis Thom. Aquileiensis qui paucis post annis vixit, quem secutus Casolius. Obiit 411. Vaerari et Tertullo Co[n]s[ulibu]s relictis Aurelio ⟨e⟩xito Flavio et Luxaenia, Luxonia annos nata XIV ⟨obiit⟩ in Ateste, cuique effigies marmorea cum Epi[grammate] in ipso agro Atestino effossa[.] Xilus obiit Veronae, cujus ⟨nuper⟩ Epigram[ma] repertum est.

Aurelius Alarico in expugnanda Roma affuit. Idem post a Vindeliciis accitus ut Aventinus autor est (ubi filios genuit, ex quibus celebres Tiberius Horestus seu Forestus, uterque ex Matre Norica[)]. Uxorem Tiberius duxit jucundam Valerii et Lavinae filiam Genusii sororem Patavinorum regis vel consulis potius quem alii Janum alii ⟨Caelium⟩ et Lilium vocant et ope soceri Vicetia et Feltria politus est[.] Is duobus liberis ex secunda susceptis Alfonso et Marcello florenti adhuc aetate[.] Ann. Christi CCCCXXVIII. diem suum obiit filiis ⟨infan⟩tibus Foresto commendatis. De quo Beluni inscriptio inventa quae apud Alphonsum Ferraria p[rinci]pem extat[.]

Leo Quintiani filius pontifex Romanus, vulgo Leo M.

⟨Ut – ⟩ fluentibus aquis Venetorum urbs, a continenti sejungitur, ita ea tempestate (Atila) Ravennam ⟨aestus⟩ maris ab omnibus partibus alluebat litus inaequale et importuosum per longissimum spatium syrtes multae ⟨ – ⟩ salubris ut Vitruvius retulit. Hinc sedes imperatorum occidentis. Nunc mutata res est nam flumina perpetuo cursu naturam expugnarunt, et urbe continenti junxere, ut neque tuta jam neque salubris habita⟨tio⟩ sit.

Quae de ciconiis descendentibus narrant, a quibus datus Attilae anim⟨us⟩ capiendi Aquilejam falsa, ut Caelii declarat Historia qui XXXVII hominum ⟨ –⟩ in expugnatione urbis ferro consumta scriptum reliquit[.]

Id⟨que⟩ XVII mensium spatio non multorum annorum mura[.]

Capta Aquileja Patavini migrarunt in insulam ⟨primam altam⟩, Atestini Silicin⟨o⟩ sedem detegere fossam cl⟨ – diam⟩, Philestiniam, Matamancum vetus (quod mari demersum) non quod ⟨hodie⟩ incolitur[,] ⟨Urbs⟩ a continente passuum millibus[.]

Valentinianus misit ad Atilam Leonem p⟨ – ⟩titem et Aurelium Candidum (Cassiodori patrem) Cancellarii dignitate insignem, ac Carpitum Gaudentium Etii filium (*Distilleturzeichen*)

Citat Faletus Caelium Severinum

Sub fine lib. II citat Faletus: Andream Pannonium, Angelum Ravennatem, Barth. Girardum, Bernardum Monachum. Canusium de Forojuliensium ⟨r⟩ebus. Gvilielmi de Monteferratus de successione regum. ⟨Hier.⟩ Atestinum. Michaelem Nagonium Polistoricum, Ricobaldum, Caelium Juventium, Thomam Aquilejensem, Severinum viduum Ravennatem

WORK IN PROGRESS
please do not quote

|62r|| Ex Faleto libr 2do

Carolus Mi⟨ – ⟩tis Longobardis Veronae Vica⟨rium Albinum⟩ Comitis titulo insignitum constituit. Tarvisium Henrico Atio Atestinorum principi qui sub eo adversus Desiderium et alibi mutaverat mandavit, simulque ⟨cum⟩ Ateste Calaoni imperium adjunxit[.] Cujus rei extat ipsius Caroli privilegium scriptum Placentiae Kal. Maji ⟨ – ⟩ Etherii anni DCCLXXV. (*Distilleturzeichen*)

Otto Estensis Ludovici II Imp[eratoris] liberalitate Cimiaclum adeptus est ut ex privilegio constat Aquisgrani dato 954 3 Cal. Jun. Quod quidem ne perpetuae filum orationis abrumperetur in extraneo libro cum aliis privilegiis quae familiae Estensis a pontificibus et Imperatoribus Romanis ex⟨ce⟩llenti semper aliquo merito impetravit, reponendum curavi.

Ex Ot⟨ho⟩ Ludovici liberalitate Cimiaclo potitus statu⟨ – ⟩ Marinum filium suum lex lada Cadalori Forijulii praefecti filia susceptum ad accipiendam confirmandamque possessionem Johannis VIII pontificis Gundi[2] filii qui Hadriano II. Talari Episcopi filio eodem anno videlicet 872. successerat, consensum misit. Sed Joh. Patriciacus Ursi filius Venetiarum Dux Cimiaclum invasit. Otho obiit in Francia DCCCLXXXIIX. Marino ⟨A⟩ Marinus obierat ante patrem. Superstites fuere Sigifridus Obertus atque Amizus (postea Obizo) quos Berengarius ⟨ – ⟩ possessio ⟨ac⟩ Lucae atque Pannae et Atestis et ⟨aliorum⟩ Venetae regis oppidum ad CMXVI, eademque postea erga Almericum, Am⟨mi⟩zii atque Albertum Uberti filios liberalitate usus est, collocata Alberto filia sua Ghisela quae antea Marchioni ⟨ – diae⟩ Adalberto nupserat, atque hoc a Plagonio et Joh. F⟨ – ccio⟩ tradita sunt[.]

Obizium qui tunc videbat a Desiderii Longobardorum regis fratre Eberhardo originem duxisse Bernardinus ⟨ – us⟩ memoriae prodidit, ⟨ – c⟩ videlicet ferre ut Eberhardo nati sunt: Otho, Berengarius, Ugo, Falcus, Facius et Vidus. Vido autem Atonus ⟨lenci⟩ Comes. Atono Beren⟨garius⟩ ⟨Forilivii⟩ dux Berengardio Ugo, Ugo ut Falcus, secundus. Falco Obicius, Obicio ⟨ – prandus⟩ et alii.

Hugo Rex Italiae Almericum Amizii filium quem Priscianus lib. 4 Estensi gentium sanguine non dubitavit virum inter omnes Ferrarenses primarium sub tuitionem accepit, cum omnibus oppidis castris et quibuscumque bonis quae in Ferrariensi dioecesi simul cum Atoperga uxore habebat, ut in privilegio scripto in ipsa urbe Ferrara VI. Idus Martii videre licet. Hunc Joh. Funccius in chronologiam ⟨suam⟩ libro IX Albertum vocat[.] Captus cognatione ⟨nominum cum⟩ Albertus ex Oberto, Almericus Amizio sit ortus, utque ille Ateste Cimiaclumque regebat. Hic Ferrariam plurimaque in agro Parmensi Mantuano Adriensi ⟨Hic⟩ Almericus Ecclesiae D. Georgii quae eo tempore Ferrariae urbis primaria erat omnia quae ad ipsam ditionem spectabant donavit.

[2] *Darüber:* Guidi forte

WORK IN PROGRESS – please do not quote

Albertus Uberti filius ⟨ut⟩ Lilio et Cynthio Giraldis placet non solum cum Berengario sed et cum Henrico Aucupe militavit[,] obiit anno quo Henricus 936. relictis ex Ghisela liberis duobus Ugone et Walderta quae nupsit Petro Candiano Venetiani Duci dote data non solum quod Opitergii juris habebat quod Ghisella mater ejus ex haereditate paterna possiderat sed aliis quosque opidis in Ferrariens⟨ – ⟩ finibus prope Adriam quae tunc Estensium in ditione fuit, ex quo deinde Petro Candiano pernicies creata, cum ad tyrannidem animum adjecit, sed ⟨ – idatis⟩ a conspirante populo cum infante filio ex Bunalderanta suscepto, Petrus Justinianus post Sabellicum Waldertam nominat. Tamen aliter Andreas Dandolus et Petrus Macellus in Venetorum monumentis existimant et ⟨recte⟩, quoniam Walderta desponsata fuit Petro Candiano hujus nominis 2do quo peperit Candianum Venetorum ducem 21 a quo Petrus iste Candianus ortus est, qui Iohanna uxore repudiata quod anus esset ⟨Bunalderantam⟩ Vidonis filiam duxit. Hugo Alberti filius ab Othone circa ann. 950. factus Marchio Mediolani et Genuae. Atius Sigifridi filius a Veronensibus impulsore Berengario obsessus Ugonis auxilio liberatus est[.] Hugo se ad cu⟨l⟩tum Dei contulit totum ⟨pul⟩cherrimumque templum quinque millibus passuum procul a Cimiaclo in Padi ripa caput ⟨Ganri⟩ versus extruxit et praediis locupletavit, ubi 953 obiisse et sepultum esse[,] multi prodiderunt Hugonem Atii frater anno seq[uenti] secutus est cui Atius Sigifridi filius non tantum successit, sed Gerardo ac Sigiberto[3] fratribus in Parmensi principatu maximo. Hic Atius a Berengario male acceptus ad Ottonem profectus est. Thedaldus filius ejus a Joh. XII pontifice Ferrariae praepositus[.] ⟨ – ⟩ mirari nequeo quod Mediolanenses et Genuenses non annotarint hunc Atium apud ⟨ipsos⟩ imperasse ⟨cum⟩ id apud Benedictum VI aliosque scriptores reperiatur. Cujis rei et non obscurum argumentum Frid. I. et II earundem Marchionum confirmatio Obicio Fulci fil⟨io⟩ anno 1154 facta praebet[.]

|62v|| Postquam Otho M. Othonem filium a pontifice Augustum vocari curavit, in Germaniam rediit Augustus uterque et cum iis Sigebertus Atii filius ⟨ – ⟩ Sigebertatius dictus, alii Albertum et Albertatium vocant[,] sed cum Albertus Uberti filius ex⟨citent⟩ secutus Germanorum scriptorum ⟨ – ⟩ Sigibert⟨ – ⟩ appellabo. Is quinque ⟨annis⟩ educatus in aul⟨is⟩ imperatorum, mortuo Atio patre 970. non solum avitam ditionem in urbe Ateste, Acelo (quae a nonnullis Mons Silex appellatur) Montaniana, Cerro et Calaonio confirmavit sed titulum etiam Marchionis largitus est[.]

Benedictus VI. Othoni II. Romam tendenti magna Ferrarensium et Ravennatium ⟨caterva⟩ usque ad hostia Tartari obviam praecessit. Tartarus ⟨enim⟩ ea tempestate in Padum decurrebat postea confirmavit Leoni Ep[iscop]o Ferrarensi omnia sua privilegia 978 Aprilis XI anno Othonis imp. XI[.]

[3] *Darüber:* Sigifredo

WORK IN PROGRESS please do not quote

Sigebertus (Sigebertatius) 996 obiit relictis ex Adeleide seu Alda ⟨Othonis⟩, filia filiis Fulco, Bonifacio, Ugone, Fulco Saxoniae praefuit. Ugo Atestis Marchio Othoni astitit ad Crescentiam domandam. Otho III eum Etruriae Genuae et Mediolano praefecit[.] Hunc ajunt Florentini VIII abbatias struxisse unam Florentiae alteram Bonzolati, 3tiam Aretii, quartam Pongiobonitii, quintam ad Ve⟨ – ⟩ Pisarum, sextam ⟨Tiferni⟩, septimam Septuni in agro Florentino[,] ultimam a⟨b⟩ Athes⟨im⟩ ubi oppidum hodie Padia dictum (+ hoc est Vangadizza [+)]. ⟨ – ⟩ Hugo Ardoinum ⟨qui – ⟩ Henricum sanctum secutus, sed Ardoinus in campis Veronensibus vertus interiit. Ugo cum Subagonis ducis Graecorum qui Calabriam et Apuliae partem occupaverant partes sequeretur ab Henrici exercitum cum Azio et Obicio filiis captus est, sed mox intercedente Bened[icto] VIII liberatus. Restitutus Perusinos ⟨tumu⟩ltuantes ⟨gravi – ione⟩ compressit, ut habet Petruccius Pisanarum annalium scriptor accuratus[.]

Obiit 1014. Octob. relictis liberis ex Maria (Marchionis) Thedaldi filia Aldobrandino Atio et Obicio supramemoratis. Epitaφium ejus Tiferni extra urbem repertum. Diis Manibus. Ugoni Atio Sigiberti F. M. Hetr. pr. imp. Atius et Obitius F. P. CV. Anni MXIV. De Obitio ⟨ – ⟩ traditum memoria dignum. Ex Aldobrandino ortus Atius IV. Atius vero III. Ugonis f[ilius] a magna fuit autoritate ⟨militavit⟩ Conrado imp. et Enrico ejus filio[.] Uxores ei duae Cunza filia Welfonis II Ducis ⟨Ambronium Lycaliorum⟩ Vindelicia, Altdorpi et Ravenspergii in Suevia ⟨in quo⟩ habuit curiam nobilissimam E⟨l⟩sinam nomine man⟨se⟩rum mille centum uno vallo comprehensa non longe a Pado fluvio ubi nunc opida Guastallae et Suzarae. Atii tamen ea praedia esse arbitrati sunt quae ab ⟨Ago⟩ Bononiensi Flaminiam usque sub Arcellata et Medicina villis olim magnis comprehenduntur qua Joh. Villanus lib. 4. Hist. c. 19. scribit in Mathildis filiae Bonifacii demum venisse ⟨ – tem⟩[.] ⟨ – ⟩ adhuc vestigia et forma aggeris vetustissimum cujus Urspergensis meminerit appareant vocata fortasse Helsina a Telsina urbe quae nunc Bononia. Idem deinde Azo habuit Isabellam Guglielmi March[ionis] ⟨Mo – ⟩ filiam, et Judithae filiae Conr[adis] III Imp. Faletus Mechelburgenses etiam putat ab Azone descendisse[,] falso[.] Imiza mater Cunzae fuit haeres ditionum Spoleti Hetruriae Sardiniae

Cunigundis in lapide ⟨ – alerit – ⟩ tale Epitaφium olim inventum dicta Cunigundis regali stemmate fulsi etc. (+ ut alibi reperi, sed non dicit locum Vangaditiae +) (+ finem correxit Faletus ponens: ⟨don[e]c⟩ cum carne viva resurgo mea +) Filius unicus Atii Albertus Atius ut ex privilegio Henrici scripto MCXI Aprilis idibus demonstratur[,] Matildis celebris nupsit Atio IIII Aldobrandini filio Estensi. Alia fuit Mathildis quae Albertii Atii 3. filii fuit uxor. Estenses in Italia studio Henrici superbi Rodigii imperium adepti. Ferrarienses Estensi⟨n⟩ potentiam subjectam habentes ductu Gulielmi Adelardi cognominato Marchesello tum in urbe primario in Rodigii finibus castrum Gulielmi et comendatum arcibus ⟨ – culum⟩ Atestem atque Arquatam (+ forte ⟨ – ⟩ Arquada,

WORK IN PROGRESS please do not quote

ubi in scriptorum recensione Faletus ⟨ – ⟩ politam ait) turribus fortissimis muniere[.] |63r| Autore[4] Petro Peregrino Prisciano Hist. lib. 1

Ferrariae templum Episcopale magnificentissimum aedificatum a Gullielmo II ex Aicardorum nobili familia, sub quo ⟨Grifo⟩ Episcopus re⟨luta⟩ veteri sede quam ejus praedecessores habere consueverunt in templo D. Georgii ultra Padum in novam ⟨E[cclesiam]⟨ contulit donatione facta[.] Ugoni et Johanni Canonicis ⟨illius Eccl[esi]ae⟩ divi Georgii ⟨ – – durum⟩ nec non palatii in quo habitare Landulfus Esten⟨sis⟩ sueverat[.] Quae omnia ab Angilberto scriba publico anno MCXLI descripta sunt[.]

Hoc tempore etiam obiit Welfus Marchio Estensis Welfi ⟨filius⟩ Alberti Atii nepos, sine liberis[,] cui Fulcus successit qui Bonifacium Obicem Fulcum ⟨et⟩ Albertum genuit[.]

Welfus dux qui cum Imp. Frid. I. in Italiam venerat omnia quae jure paterno et paternae autoritatis ad se pertinebant in Ateste Arquada, Solecino, Merandola, Obicio et reliquis in Italia Estensibus largitus est[.] Extat diploma scriptum 1169 8 Jan. quo perpetuum feudi jus in iis quae nominabimus opidis Obicio ejusque fratri Welfo attribuit[.]

Radevicus Fruxinensis Henricum (Leonem) Catoni Guelfum ⟨ – ⟩ Caesari comp – t[.]

Ferrarienses Historici recentiores ex ⟨ – as⟩ res ⟨ – diderunt⟩ a Rainaldo Estensi et Atio filio gestas quae cum neque a scriptoribus Mediolanesibus neque a Radevico, neque a Joh. Cremonensi qui cum Friderico militarunt, neque a Leone (+ puto Comensi +) aut Jacobo de Voragine aut ab Aicardo, cui publice conficiendorum annalium cura demandata erat, videam confirmari omittendi duxi[.]

Per hoc tempora anno videlicet MCLXIII (+ est parachronismus legendum fuerit CMLXIII et retro ponendum ⟨ – ⟩ scripta hoc ad marginem alia manu puto hominis parum periti an ipsius Faleti non satis cogitantis +) Berengarius et Albertus Italiae reges Ugonis Estensis Tusciae Marchionis precibus concesserunt Abbati Monasterii Vagadinesis (+ Vangadiciensis +) insulam C⟨a⟩rpi ⟨Leniaci⟩ ditionis . .

Cognito Henrici Leonis discessu Mediolanenses duc[ibus] Obicio et Rainaldo Estensibus quos ejus auxilio pontifex miserat emptione facta imperatoris copias invaserunt qui in certamine ademt⟨a⟩ ⟨Caesarianis⟩ est Rainaldi virtute vexillum Aquilae fugatus exercitus. Imperator mutato habitu aufugit[.] Hujus ⟨autoribus⟩ meminere Ariostus ⟨et⟩ uterque Giraldus in Epitomis atque hi consentiunt ad Estensem ditionem ab eo Argentum adjectum item novas ⟨alites⟩ ab eo in Italiam inductas ad usum venationis, ⟨ – – , Astures⟩, et id ⟨gen – las⟩ reliquit ex se et . . . . . anno MCLXXV liberos Azium et Agnetem Ebelini ab Onaria uxorem. Mortuo Rainaldo successit Atius adolescens spectatae ⟨virtutis⟩ sed cum ab eo tempore aupud Casesarem degeret eo quod ⟨obses datus⟩ a patre fuerat orta ⟨inde⟩ ab

[4] *Darüber am Seitenanfang:* anno 1140

WORK IN PROGRESS
please do not quote

Argentensibus cum Cimia⟨cl⟩ensibus controversia, ut inter vicinos fieri solet[,] ad Fridericum Cimia⟨cl⟩enses fugere in quorum gratiam impunemque concessit ut ex ejus privilegio 1177. 16 Kal. Jun. legitur[.]

Aicardus obsidem Azium Frederico a patre datum confirmat et pace inter Federicum et Civitates Lombardiae Constantiae tracta 1189. redisse Ateste eique Obicium successisse ex quo licet conjicere mort⟨uum⟩ illis diebus ⟨Azium⟩ et sine liberis, cum uxorem quod qu⟨id⟩em inveni⟨ – ⟩ nunquam duxerit. Hic Obicius Fulci filius de quo facta jam a nobis mentio est pace universali confecta locum Atii ⟨ – et – ⟩ ab imperatore praefectus est vicarii titulo Marchionisque nomine ⟨ – estatus⟩ 1184 13 Octobr. Recentiores annalium Ferrariensium scriptores tradunt Atium Rainaldi filium ope Veronensium vi expugnasse ⟨fra⟩ctam magna Ferrariensium aede, id est opidum ad Athesin a Salingverra ⟨Tancelli filio⟩ aedificatum in finibus suae ditionis, sed ea ⟨res⟩ confecta ad 1188. Lis et ⟨tunc⟩ inter Mantuanos et Ferrarienses ⟨maxima sopita⟩ est de jure decimandi opidi Mellariae a Pardo in paludem pro Stephano Epo Ferrarensi contra Johannem Vicedominum Matuanum 8 Feb. anni 1189 mortuo jam Azio Rainaldi filio paulo antequam Alvius fluvius qui ad Montem Silicem currit ope⟨ – ⟩ Gui. de Ola Patavii ⟨proloris⟩ construeretur ut Veronensium annales providere et eis imperiali privilegio ⟨in Gratiam⟩ Obicii proditur, qui cum mortuo Alberto fratre sine liberis masculis omnia illius bona occupasset et inter alia, et inter alia Arquatum, Merendolam et Solec⟨i⟩anum ||63v|| quo sibi Fulconi et Alberto . . Welfus dux Spoleti eorum patrinus *Darüber Distilleturzeichen* cesserat[.] Adhelasia et Auremplasia filiae Alberti, imperatori conquestae sunt ⟨p⟩ortionemque ⟨ – opidorum⟩ petierunt[.] Qua de re cum essent judices ab Henrico Caesare dati Episcopus Lubecensis, Marelbus Brixiensis et Otho Cendanarius Mediolanensi sententiam in arte Montis Silicis anno 1190 protulere in favorem Obicii eo quod donatio Welfi masculis deficientibus ad foeminas trahi minime videbatur[.]

Eodem tempore ortus est similiter controversia inter Obicium et Manfredum Abbatem Pomposiae de finibus opidi Gramiani quod uterque ad se spectare asserebat . . Quae quidem studio Bonii Joannis, Donati, et Signoreti consulum Ferrariensium sedatae sunt ⟨Gregori⟩anumque juris Pomposianae Ecclesiae affirmarunt[.]

Henricus VI Imp. inter Ferrariam sub imperii ditione perpetua salvam fore decernit cum vi ditione a mari usque ad Tartarum et a Tartaro usque ad medium portum ⟨ – reti⟩ cum urbe et comitatu Cimiaclensi et alios quae in privilegio licet 1192. Kal. Martii sub titulo X marcarum ⟨Argenti⟩. Papa Coelestinus III ⟨u⟩t Ugu⟨ – ⟩em Episcopum saltem sibi et Romanae Eccl[esi]ae conciliaret ei omnes Ecclesiae et monasteria a caeteris pontificibus concessa confirmavit. Comites S. ⟨ – cii⟩ quos nonnulli et maxime Coirus ex Estensia sanguine ortos crediderunt[.]

WORK IN PROGRESS please do not quote

Azius uxore ducta Marchesella filia Adelhardi de Adelhardi Ferrariensis Welfae ⟨fact⟩ionis primarii Ferrariam se contulit[.] Salingverra erat Gibellinorum tunc princeps[.] Hunc Petrus Girardus ex Estensium alii ex Goromontium, alii Justinellorum, alii Taurellorum familia ducunt. Sane Goromonti. Justinelli prior Salingverra filius fuerat hujus Taurelli Tancrili Salingverra II[.]

Henricus Azio Rodigii comitatum Umbriamque et omnia quae priusquam a Veronensibus reperetur possidebat restituit ut in diplomate MCXC sibi *doppelt unterstr.* videre ⟨etc.⟩ (+ hoc ascripta ad marginem alia manu, forte Pignae. Istud sibi non satis latinum [+)] i

Otto IV Imp in Italiam projiciens 1209 obvios habuit Veronae Atium cum liberis Ald[robandi]no et Attolino (Atio puer) e Leonora Thomae Sabaudii Comitis filia[,] post coronationem Atio Marchi⟨onem⟩ Anconitar⟨rum⟩ cum omnibus que Marquadus Marchio habuerat et tenuerat ab Henrico Imp. ei concessit deinde ⟨A⟩nno sequenti ⟨in⟩ Atiolino ipsius Atii filio Marchiam Veronensem (+ falsum puto non ⟨ – ⟩) ac ⟨ – ⟩ opida agri ⟨Urcentini⟩, quae a Philippo Caesare jam ipso et Alysiae uxori ejus concessi erant confirmavit. Et Bonifacio Estensi (querenti quod ab Atio conso ⟨ – ⟩ omnibus bonis quae Obitius pater possidere consueverat ⟨spoliatus⟩ videretur ⟨ – – ⟩ eorundem bonorum partem novo privilegio concessit 1211. ⟨11⟩ d. Feb.

Friderico II Electo mox autoritate pontificis (ad quem Ludovicus Boiorum dux Ottocarius Bohem. Otto Andechsinus Dalm. praef[ectus] et Ludovicus Turingiae Comes provincialis electo imp. miserant legatos Henricum Nei⟨ – ⟩ et Anselmum Lustingum magistrum equorum) eumque in Germaniam ⟨f – ⟩ praesidio de⟨ – ⟩uxit[.] Fridericus Atio causa appellatio⟨ – ⟩ totius Marchiae Anconitanae quas olim Atius ab Henrico obtinuerat in urbe Ratisbona confirmavit XV Cal. Mart. Etsi dixemus supra lib. 2. Atium Aldrovandinii patrem accepisse Marchionatum Anconae ab Apostolica sede, sed videtur Atius accepisse a Friderico pontifice Eccl.ae nomine conprobante[.] Atius Ferrariae bona habebat ex hereditate Gulielmi Adelardi, ex his ⟨salvetis⟩ quaedam concessit 1212 in authenticis scripturis legitur Atio Marchio obiit 1212 anno aetatis 60 sepultus in Abb[adia] Vangaditiae ponit Epitaφium quod alibi notavi. Annis Christe tuis bis sex et mille ducentis concessit fatis Atius de mense Novembris (+ revera est. ⟨ – ⟩ concessit fatis Azo Marchio ⟨m⟩embr mense novembri Non decet ita pro arbitrio mutare antiqua. Nusquam A⟨z⟩ius +)

Caelius ⟨Calerginus⟩ in oratione quam ⟨p – ⟩ Alph⟨I.⟩ habuit ad Leonem X et Beneventus Molensis in ⟨ – ad Dantem⟩ tradunt Aldrobandinum ut ⟨ille⟩ in commodum Eccl.ae gereret magnam pecuniae vim a Florentinis ⟨mutuat – – ⟩ eisque pro ple⟨ – ⟩ filium Bonifacium obsidem dedisse. Sed opinantur recentiores rerum Ferrarensium scriptores missum esse non filium sed fratrem A⟨zuum⟩ nullos enim ex Beatrice liberis Aldrovandinum suscipisse[.] Reliquit Aldobrandinus Bonifacium Alex⟨inam⟩ (quae in ma-

WORK IN PROGRESS please do not quote

trimonium data Alberto Brunsv. duci) et Beatricem quae 1235 nupsit Andreae regi[,] successit Aldrovandino adhuc infante ejus filio Bonifacio frater Atius qui vivente patre in imp[eratorum] privilegiis dicitur Atiolinus[,] accepit possessionem A⟨ – ae⟩ 1217 ab Honorio III[.]

16. PAGLIARINI CRONICHE DI VICENZA SINO AL TEMPO CHE SI DIEDE SOTTO AL DOMINO VENETO 1404. 1663. 4O.
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 64–66. 8°. 4 S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

17. CRONICA D'ORO
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 67. 2°. 1 S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

18. JOH. CANDIDI ICTI COM. AQUILEJENSIUM LIBER 8, VENET. 1521. FOL.
[Ohne Datum.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 68–69. 8°. 1 $^1/_2$ S.

[*TRANSKRIPTION FEHLT NOCH*]

WORK IN PROGRESS please do not quote

19. HISTORIA DI CREMONA DA ANTONIO CAMPO CAVAGLIO PITTORE CREMONENSE 1645. 4O.
[1690.]

Überlieferung:
L Aufzeichnung: Ms XXIII 181, 2, 7 Bl. 70. 8º. $^1/_3$ S.

Wie das Papier zeigt, hat Leibniz A. Campi, *Cremona, fedelissima città et nobilissima colonia de' Romani*, 1645, in Italien gelesen.

[*1. Notiz*]
Historia di Cremona, da Antonio Campo Cavaglio pittore Cremonense 1645. 4º. pag. 232.

Notat is occasionem bellorum Henrici cum Gregorio VII. ⟨ – ⟩ Italiae jugo excusso consulibus a se electis regi coepisse. *Fu questa mutatione di stato poco giouevole all' Italia* [. . .] *cercando tutte le cita di apliare i loro confini vennero a* [. . .] *guerre* [. . .] *che quasi le apportarono la total ruina*[.]

[*2. Notiz*]
Storia della città di Montepulciano [. . .] *del Cap. Marcello Benci* [. . .] *Fiorenza* [. . .] *1641.* 4º pagg. 143. Is pag. 71 ita habet ad *imitatione* de *bombarde* (stücken) *furono ritrovati li scoppieti condotti, in Italia dell' imperatore Sigismondo, quelle hanno* [. . .] *fatto abandonnare l' uso delle balestre* p.

[*3. Notiz*]
Historia Antica di Ricordano Malespini gentilhuomo Fiorentino dell' edificatione di Fiorenza per insino all' ann. MCCLXXXI. con l'aggiunta di Giachetto suo nepote sino *al 1286.* ed. *1568. in Fiorenza* sunt pag. 173. Ait pag. 26. se Romae scripturas apud cognatos invenisse. Dicit: *abantico venimo di Roma. E miei antecessori rifatta che su la città di Fiorenza si puosano presso alle case degl' Ormanni in parte et in parte al dirimpetto* di *dette case,* [. . .] *et al dirimpetto* delle *nostre case era una piazuola, la quale si chiamava la piazza de Malespini e chi la chiamava la piazza di sta Cecilia* urbe Joh. Villani dicit reaedificatum circa 801, Joh. Villanus notat multos ex ⟨Ottonis⟩ Germanis in Toscana mansisse acceptis ⟨castellis⟩[.]

10–13 Notat . . . *ruina*: vgl. A. Campi, *Cremona, fedelissima città et nobilissima colonia de' Romani*, 1645, S. 17. 16–18 Is . . . *balestre*: vgl. Sp. Benci, *Storia della città di Montepulociano*, 1641, S. 71.

WORK IN PROGRESS
Please do not quote